

Satranç

A y b a r K a r a ç a y - Z i y a A h m e d o v

SATRANÇ VE BOKS

Dünya Şampiyonluğu için Karpov'la unvan maçı yapan Tatar asıllı Gata Kamsky, aynı zamanda sıkı bir boksör. Finale çıkarken, çok kötü başladığı maça olağanüstü direnç göstererek Anand'ı hem de kendi ülkesi Hindistan'da yemesi hatırlardadır. Bu direnç gösterebilmesinde boksun yeri göz ardı edilemez. Sporla yakın ilişkisinin, satranççıların gerilimli ve uzun müsabakalarda güçlerini korumada yardımcı olduğu malum. Konuya tersinden yaklaşsak? Satranç bir boksöre yardımcı olabilir mi? Lennox Lewis ve Evander Holyfield arasında yapılan unvan maçı öncesinde bu soru fazlasıyla tartışıldı. Lewis'in antrenörü Emmanuel Stuart, öğrencisinin satranca olan ilgisine olumsuz yaklaşıyor, satrancın etkisinde kalarak ringde de ihtiyatlı davrandığını söylüyordu: "Lennox satranca özgü düşünceye alıyor ve bu da ister istemez onun ringdeki mücadelesine yansıyor. Oysa satranç ve boks kesinlikle farklı şeyler". Boksör ise antrenörü için: "O ne söylediğinin farkında değil. Ben ringde hiçbir zaman satranç oynamadım. Fakat sporun bu dalı bana stratejik düşünmeyi sağlıyor ki bu unsur olmadan boksta bir yere varamazsınız" diyordu. Gelişen olaylar tartışmayı tatlıya bağladı. Lewis rakibine üstünlük sağladı, ama antrenörünün istediği gibi "mat"la veya boks diline çevirsek "nakavt"la değil, çok yorucu on iki rauntta topladığı puanlarla. Boy, ağırlık, kollarının uzunluğu, teknik üstünlüğe dayanan titizlikle düşünülmüş savaş stratejisi sayesinde kazandı Lewis.

Kritik durumlarda kendini kontrol edebilme, durumu akliselimle değerlendirebilme yeteneği ise (örneğin *zeitnotta*) hem boksörün hem satranççının ihtiyaç duyduğu özelliklerdir. Boksörün kafası sadece deri eldivenlerin hedefi değil. Bir futbol antrenörü öğrencilerinin yeşil sahadaki performansında beyindeki grı maddenin rolünü kastederek: "futbol bacakların satrancıdır" derdi. Ekleyelim: "boks kolların satrancıdır". Sporcu, sanatçı, bilimadamı, tanınmış kişilerin kendi dalları haricinde amatörcü ama yakından ilgilendikleri alanlar olabiliyor. Şu sıralar tenis sahasından ziyade podumlar, reklam/müzik klipleri, magazin basınındaki performansıyla kendinden söz ettiren Anna Kournikova, dünya sıralamasında tırmanışa geçtiği periyottan bir süre önce antrenman programına satranca da dahil etmişti. Kasparov-Short Dünya Satranç Şampiyonası unvan maçında BBC'de yorumculuk yapan matematik profesörü Nathan Divinsky "keşke satranç profesörü olsaydım!" diyordu. Okullararası bir organizasyondaki konserleri öncesinde Sting ve orkestrası Kasparov'un kendilerine özel mini simltanesine katılmışlar ve beklenileceği gibi Kasparov hepsini yenmişti (bkz. *Bilim Çocuk* sayı 37, sayfa 34). En uzun direnç gösteren Sting ise kaba bir hata yapana dengeli bir oyun sürdürmeyi başarmıştı. Belki de Kasparov ya da bir başka satranç yıldızı gelecek seferki gösteride satranç tahtasında Lewis ya da Karelin (*güreş şampiyonu da hatırı sayılır bir satranç amatörü*) ile karşılaşır, hatta -az ihtimal- boks ringinde Mike Tyson ile.

Türkiye-Bulgaristan dostluk maçı 36-36 berabere biterken, genç oyuncularımız Umud Atakişi ve Kıvanç Haznedaroğlu 7,5/12'şer puanla, IM unvanı için gereken son normlarını da aldılar. 2400+ ELO puanına ulaştıklarında FIDE unvanlarını onaylayacak (tsf.org.tr).

Haznedaroğlu, K - Andonov, B [B47] (İstanbul 2002) 1.e4 c5 2.Af3 Ac6 3.d4 cd4 4.Ad4 Vc7 5.Ac3 e6 6.g3 a6 7.Fg2 Af6 8.0-0 h6 9.Ade2 Fc5 10.a4 d6 11.h3 Fd7 12.b3!? Ae7 13.Fb2 e5 14.Vd3 F6 15.Ad5 Afd5 16.ed5 Ff5 17.Vd2 Kc8 [17...Fc2? 18.b4 Fa7 19.Kf1 (19.Kac1 Kc8) 19...Kc8 20.Fc3 Ff5 21.Fe5 Vd7 22.Fg7] 18.Kac1 a5 19.Fc3! Ka8 20.Kce1 0-0 21.Sh2 Kf8 22.g4 Fg6 23.Fb2 Vb6 24.Ag3 Fb4 25.c3 Fc5 26.f4 f6 [26...Vb3 27.f5! Fh7 28.f6! Ag6 (28...gf6? 29.Ah5 Fg6 30.Vh6 Fh5 31.gh5 Vb2 32.Ke4 f5 33.Kf5! Kc7 34.Kg4 Ag6 35.hg6 f6 36.Kh4) 29.Af5 Af4 30.Ae7 Af8 31.Ac8 Kc8 32.fg7 Şg7 33.c4 Şg8] 27.f5 Ff7 28.Vd1 Fe3 29.c4 Ff4 30.Kf4!! e4 31.Ae4 Ke8 32.Vf3 Ac8 33.Vc3 Ke5 34.Fc1 Vd8 35.Ff4 Ke7 36.Vg3 Ka6 37.h4 Ke8 38.g5! hg5 39.hg5 Ke4 40.Ke4 fg5 41.Fg5 Vf8 42.Fh6!? Şh7 [42...Ae7 43.Ke7] 43.Fg7!! 1-0

Atakişi, U - Radulov, I [B66] (İstanbul 2002) 1.e4 c5 2.Af3 Ac6 3.d4 cd4 4.Ad4 Af6 5.Ac3 d6 6.Fg5 e6 7.Vd2 a6 8.0-0-0 h6 9.Ff4 Fd7 10.Ac6 Fc6 11.Ve1 Vc7 12.Ad5 Fd5 13.ed5 e5 14.Şb1 Fe7 15.Fe3! 0-0-0? 16.Kd3!! Şb8 [16...Ae4 17.Ka3! A] 17...Kde8 18.f3 Ac5 19.b4; B) 17...f5 18.f3 Ac5 (18...Ag5 19.Kc3) 19.b4; C) 17...Şd7 18.Vb4 f5 (18...Ac5 19.Vg4 Şe8 20.Vg7) 19.Fb6; 16...Şd7 17.Vb4 b5 18.Ka3 Af8 19.Vg4 Şe8 20.Ka6 Ae3 21.Fb5 Şf8 22.fe3; 16...Vd7 17.Kc3 Şb8 18.Fa6! ba6 19.Kb3 Şa8 20.Va5 Vc8 21.Kb6] 17.Kb3! Kc8 18.Fa6! Vc2 19.Şa1 Kc7 20.Fd3! vs. 1-0

Bayram, Y - Perunovic, M [E12] (Romanya 2002) 1.d4 Af6 2.c4 e6 3.Af3 b6 4.a3 Fa6 5.Vc2 Fd6 6.Ac3 c5 7.d5 ed5 8.cd5 Ad5 9.Fd2! N Af6 10.e4 d6 11.0-0-0 Fe7 [11...a6 12.e5 de5 13.Ff4 A] 13...Abd7 14.Ae5 Fe7 15.Vf5 g6 (15...Vc8 16.Kd7 Ad7 17.Vf7 Şd8 18.Ad5) 16.Fc4 Kf8 17.Ff7 Kf7 18.Ve6 Ae5 (18...Kg7 19.Fh6; 18...Kf8 19.Ac4) 19.Kd8 Kd8 20.Fe5 Ad7 21.f3 Ae5 22.Ve5 Kd6 (22...g5 23.Ke1; 22...b5 23.Ke1 b4 24.Aa4 ba3 25.Ac5) 23.Ke1 Şd8 24.Ae4; B) 13...Ve7 14.Ae5 Ac6 15.Fc4 Ae5 16.Fe5 Kd8 17.Kde1; C) 13...Afd7 14.Ae5 C1) 14...Vf6 15.Vd2 Fd6 (15...Ae5 16.Fe5 Ve7 17.Ke1; 15...Vf5 16.Fd3 Vh5 17.Fe2 Vf5 18.Fg4) 16.Fg5 Vf5 (16...Ve5 17.f4 Vd4 18.Ve1) 17.Ac4 Fe5 18.Ae5 f6 19.Ac4; C2) 14...Vc8 15.Af7 Şf7 16.Fc4 Şe8 17.Ve2 Fe7 18.Kde1 Vd8 19.Fc7; C3) 14...Vh4 15.g3! Vf6 16.Ad7 Ad7 17.Fh3 0-0-0 18.Kd7 Kd7 19.Kd1 Fc6 20.Vd3; D) 13...Vd1 14.Vd1 e4 15.Fc4 b5 16.Ke1 Fe7 17.Vd6 Ac6 (17...Fe4 18.Vc7) 18.Vc7; E) 13...Vc8 14.Ae5 E1) 14...Fe7 15.Aa4 Fe4 (15...Ad5 16.Kd5; 15...Abd7 16.Ad7 Ad7 17.Kd7 Vd7 18.Ab6 Ve6 19.Aa8 Fa8 20.f3; 15...Afd7 16.Ke1 Fd5 17.Ve2) 16.Vb3 0-0 E1a) 17.Af7 Kf7 (17...Ad5 18.Ah6 Şh8 19.Ab6 c4 20.Ac8 cb3 21.Ae7 Şh8 22.Ac5 Fg2 23.Fc4 Fg6 23.Ag4; 17...c4 18.Fc4 b5 19.Ad6 bc4 20.Ac8 cb3 21.Ae7 Şh8 22.Ac5 Fg2 23.Khg1 Ac6 24.Fd6 Kf8 25.Ag6 hg6 26.Kg2; 17...Fd5 18.Kd5) 18.Fc4 Ad5 (18...Fd5 19.Kd5 b5 20.Kc5 Fc5 21.Ff7 Şf8 22.Ac3) 19.Fd5 Fd5 20.Vd5 Vc6 21.g3; E1b) 17.f3 17...Fd5 18.Kd5 b5 (18...c4 19.Vd1 b5 20.Kd4 ba4 21.Kc4 Vc6 22.Kd4) 19.Kd1 ba4 20.Va4; E2) 14...Ac6 E2a) 15.Af7 Ad4 (15...Şf7 16.Fc4 Şe8 17.Khe1 Fe7 18.Fe6) 16.Ke1 Şf7 (16...Fe7 17.Ad6) 17.Fc4 Ad5 (17...Fd5 18.Ad5 Ac2 19.Ae7 Şe8 20.Ac8 Ae1 21.Ke1 Şd8 22.Ab6 Ka7 23.Ke6) 18.Ve4 Ve6 19.Fc7 Ke8 20.Fd5 Fd5 21.Vd5 Vd5 22.Ad5 Ke1 23.Ke1 b5 24.Fe5; E2b) 15.Fc4 E2b1) 15...Ad4 16.Kd4 cd4 17.Va4 Ad7 (17...Şe7 18.Ke1) 18.Ff7 Şe7 19.Fg5 Af6 20.Vd4; E2b2) 15...Ae5 E2b21) 16.Khe1 Fe7 (16...Fg2 17.Fe5 Fe7 18.Ff6 gf6 19.Fd5 Fd5 20.Ad5 Ka7 21.Vd2) 17.Ke5 E2b211) 17...b5 18.Ke7 Şe7 19.Fd6 Şd8 (19...Şd7 20.Vf5) 20.Ff7 Ae8 21.Ve2; E2b212)

17...Vg4 18.Vd2 Ag8 (18...g5 19.Ke7 Şe7 20.Vd6 Şe8 21.Ke1) 19.f3 Vc8 20.Ad5; E2b213) 17...Şf8 18.Ke7! Şe7 19.Ve2 Şf8 20.Fd6 Şg8 21.Ve7; E2b214) 17...Ag4 18.Ke7!! Şe7 19.Vd2! Şf8 (19...Kd8 20.Fd6 Şf6 21.Vf4 Vf5 22.Fe7 Şg6 23.Ff7 Vf7 24.Vg5; 19...Vc6 20.Fd6 Şd7 21.Ff8 Şc7 22.Vf4 Şc8 23.Ad5) 20.Vd6! Şg8 21.Ve7; E2b215) 17...Ag8 18.Ad5 E2b2151) 18...b5 19.Ae7 Ae7 20.Ke7 Şe7 21.Fd6 E2b21511) 21...Şd7 22.Vf5 Şc6 (22...Şd8 23.Ff4) 23.Vc5 Şd7 24.Ff8 Şe8 25.Ve7; E2b2152) 21...Şf6 22.Vc3 Şg6 23.Vg3 Şf6 24.Vf4 Vf5 25.Fe7 Şg6 26.Fd3; E2b2152) 18...Fd5 19.Fd5 f6 20.Ke2 Ka7 21.Vb3 Şf8 22.Vb6; E2b216) 17...Fc6 18.Kde1 Ag8 (18...Ka7 19.Vb3 Vd8 20.Ff7 Şf8 21.Fg5 b5 22.Ve6 Fd6 23.Kd1 Kd7 24.Kf5 Fe7 25.Fh5 Kd1 26.Ad1 Fd5 27.Va6 Vd7 28.Ae3 Fe4 29.Ff6 gf6 30.Kc5 Fc5 31.Vf6 Şg8 32.Vg5 Fg6 33.Vc5) 19.Ad5 Fd5 20.Fd5 Ka7 21.Vb3; E2b217) 17...Fg2 18.Kde1 E2b2171) 18...Ka7 19.Vb3 (19.Kg5 b5 20.Ab5 ab5 21.Fb5 Şf8 22.Kg2 Vb7 23.Ff1) E2b21711) 19...Şf8 20.Ke7 Ke7 21.Fd6 Ag8 22.Vb6; E2b21712) 19...Vc6 20.Kg5 (20.Ff7 Şf8 21.Ke6 c4) E2b217121) 20...Şf8 21.Kg1 Vf3 22.Fe5; E2b217122) 20...Vf3 20-0 22.Kg3 Vb7 23.Kg1 b5 24.K3g2 bc4 25.Kg7 Şh8 26.Vc4 Kb8 27.b4!?! cb4? 28.Vd4! Ka8 29.Kh7 Şh7 30.Vh4; E2b217123) 20...Kd7 21.Kg7 Ad5 22.Fg5 Ac3 (22...h6 23.Fd5 Fd5 24.Ad5 c4 25.Ae7; 22...Şf8 23.Ad5 Fd5 24.Fd5 Vd5 25.Fe7 Ke7 26.Vd5 Ke1 27.Şd2) 23.Ff7! Şd8 (23...Şf8 24.Vc3 Fg5 25.Kg5 Kd4 26.Kf5) 24.Ke7!; E2b217124) 20...0-0 21.Kg1 Ff3 (21...Vf3 22.Fe5 b5 23.K1g2 bc4 24.Kg7 Şh8 25.Vc4 Vf5 26.Ve4!; 21...g6 22.K5g2! b5 23.Ab5! ab5 24.Kg6! Şh8 25.K6g2 bc4 26.Vg3!) 22.Kg7 Şh8 23.Fe5 Kaa8 (23...Vd7 24.Vb6 Fc6 25.Ad5; 23...Fh5 24.Fd5 Ve8 25.Vb6) 24.Fd3; E2b21713) 19...b5 20.Fb5! (20.Ff7 Şd8) 20...Şf8 21.Vd8 20...ab5 21.Ab5 0-0 22.Aa7 Vg4 23.Vg3) 21.Ke7 Ke7 22.Fd6 Ag8 23.Fa6 Vd8 24.Vd1 Ve8 25.Fe7 Ae7 26.Fb5 Fc6 27.Fc6 Vc6 28.Vd8 Ve8 29.Vc7 g6 30.Ad5; E2b21714) 19...Va8 20.Ff7 Şf8 21.Ke7 Ke7 22.Fd6 Ae4 23.Fe7 Şe7 24.Ae4 Fe4 25.Ve6 Şf8 26.Ke4; E2b21715) 19...Vg4 20.Fg3 Kc7 (20...b5 21.Fb5; 20...Şf8 21.Vb6 Ka8 22.Ke7 Vc4 23.Fb8) 21.Vb6 Vc8 22.Fa6 Fb7 23.Ab5; E2b2172) 18...Ag8 19.Kg5 b5 20.Kg2 bc4 21.Kg7 Vc6 22.Vf5 Af6 23.Fg5 Şf8 24.Ke7 Şg7 25.Ad5; E2b22) 16.Fe5; E3) 14...b5 15.Ab5 E3a) 15...ab5 16.Fb5 Fc6 (16...Şe7 17.Vc4) 17.Vb3; E3b) 15...Ad5 16.Ve4 f5 (16...Af4 17.Vf4 f6 18.Ve3) 17.Ve1 Fe7 (17...Vf4 18.Ac4) 18.Ad6 Fd6 19.Ac4 Şd7 20.Ad6 Vc7 21.Ve5; E3c) 15...Ff7 16.Ac7 Vc7 17.Ag6 Fe4 18.Vb3) 12.e5 de5 13.Fh6 Vc8 [13...Abd7 14.Fg7 Ff3 (14...Kg8 15.Ff6 Ff6 16.Fb5 Fc8 17.Ve4 a6 18.Fd7 Fd7 19.Kd7 Şd7 20.Kd1) 15.gf3 Kg8 16.Ff6 Ff6 17.Fb5] 14.Fg7 Kg8 [14...Ff3 15.gf3 Kg8 16.Fb5 Ac6 17.Ff6 Ff6 18.Kd6] 15.Fb5 Ac6 [15...Fc6 16.Ae5 A) 16...Fb5 17.Ff6 Ff6 (17...Fd3 18.Va4? b5 19.Vh4) 18.Vh7 Kf8 19.Ab5 Fe5 20.Khe1; B) 16...Kg7 17.Ac6 Ac6 18.Va4 Şf8 (18...Kg4 19.Fc6 Şf8 20.f4 Kb8 21.Ff3) 19.Fc6 b5 20.Vb5 Kb8 21.Va4 Kb6 22.Ff3] 16.Ff6 Ff6 17.Ae4 Fe7 [17...Şe7 18.Ad6 Vc7 19.Vh7 Kaf8 20.Ab7 Vb7 (20...Ad4 21.Fa6 Kg2 22.Ve4 Ff2 23.Ad4 cd4 24.Şb1 Kc8 25.Kc1 Vd7 26.Kc8 Vc8 27.Kc1 Vb8 28.Kc6 Kh2 29.Vh4) 30.Fc4 Kf2 31.Kc8) 21.Ve4 Kc8 22.Ae5 Fe5 23.f4 f5 24.Ve3] 18.Ae5 a6 [18...Vc7 19.f4 a6 20.Kd7 Vc8 21.Fc6 Fc6 22.Ad6 Fd6 23.Kd6; 18...Şf8 19.Ad7 Şg7 20.Fc6 Vc6 21.Vc3 Şf6 21...f6 22.Ad6 Ff6 23.Kd7 Şg6 24.Vg3 Şf5 25.Ad6 Şe6 26.Vh3 Şd5 27.Kd1 Fd4 28.Vf5) 22.Khe1 Vg6 23.Ae5 Vf5 (23...Fg5 24.Ag5 Vg5 25.Ke5 Vg5 26.Kd6; 23...Vg2 24.Ve3 Şf5 25.Ag3 Kg3 26.hg3; 23...Ve6 24.Ad6 Fd6 25.Kd6) 24.Kd6 f6 (24...Fd6 25.Vd2) 25.Vd2 Şg7 26.Ag3] 19.Fc6 Fc6 20.Ad6 Fd6 21.Kd6 Fg2 22.Ke1 Şf8 23.Vh7 Ka7 24.Ag6 1-0

